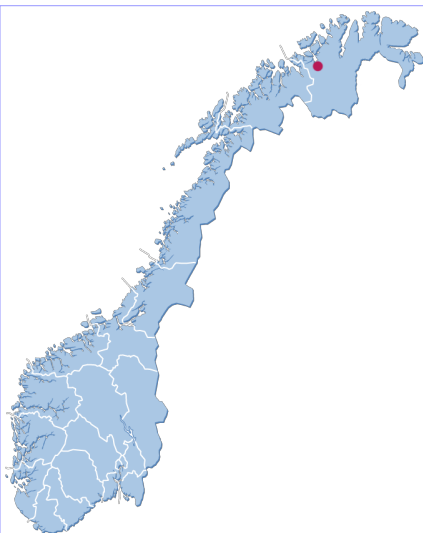

Bygnings- og eiendomsdata

Fylke: Finnmark
 Kommune: 2012/Alta
 Opprinnelig funksjon: Husmorskole
 Nåværende funksjon: Høgskole
 Foreslått vernekategori: Verneklasse 1, fredning
 Totalt antall bygg: 16

Husmorskolen med internatet til venstre. Opphavsrett: Statsbygg.

Situasjonskart. Opphavsrett: Statsbygg.

Bygningsoversikt, omfang vern

Byggnr	Byggnavn	Oppført	Verneklasse	Omfang	GAB nr	Gnr/Bnr
1302	HIF, ALTA FJØS	1954	Verneklasse 2, bevaring	Eksteriør	192566983	28/5
1300	HIF, ALTA GAMLE HUSMORSKOLEN	1958 - 1959	Verneklasse 1, fredning	Eksteriør/Interiør	192577462	28/5
1301	HIF, ALTA TIDLIGERE INTERNAT	1952	Verneklasse 2, bevaring	Eksteriør	192577470	28/5

Vern kompleks

Formål:	Formålet med fredningen er å ta vare på en godt bevart representant for de mange husmorskolene i Norge som ble etablert fra 1860-årene og ut over 1900-tallet.
Begrunnelse:	Den første husmorskolen i Norge ble opprettet i 1865 som et privat initiativ. I 1870-årene ble de første offentlige husmorskolene etablert og i tiårene som fulgte ble det opprettet flere offentlige og private husmorskoler over hele landet. I 1901 ble skolene overtatt av staten, og amtene skulle stå for den videre driften. I 1890-årene ble man oppmerksom på at kosthold og hygiene i byene, og anså denne som faretruende for befolkningsens helse. Som følge ble det opprettet kommunale husmorskoler i byene. Husmorskolene var et offentlig satsingsområde som ikke bare var rettet mot bondekvinnernes oppgaver, men også mot den almenne folkehelsen. Fra 1908 hørte skolene under Landbruksdepartementet. En politisk enighet om behov for husmorskoler gjorde at det var en sterk økning i antall skoler frem til 1920. I 1959 ble den sentrale administrasjonen for husmorskolene flyttet fra Landbruksdepartementet til Kirke- og undervisningsdepartementet. Husmorskoler, også kalt fagskoler i husstell, ble lagt under lov om videregående opplæring i 1974. Husmorskolene var et utbredt skoleslag i hele landet, men det var få av dem i Nord-Norge. Bygningene som opprinnelig utgjorde Alta husmorskole er de eneste husmorskolebygninger som fortsatt er i statlig eie. Det er derfor viktig å verne Husmorskolebygningene i Alta som et samlet og helhetlig anlegg.
Omfang:	Fredning og vern omfatter bygningene oppført for Alta husmorskole: Den gamle husmorskolen (verneklasse 1), fjøset (verneklasse 2), tidligere internat (verneklasse 2) samt kompleks 951 Nøkkeltien 9A og B som opprinnelige var vaktmesterbolig (verneklasse 2).

Beskrivelse kulturmiljø

Høgskolen i Finnmark avd. Alta ligger i Alta sentrum. Anlegget består av bygninger oppført for den gamle husmorskolen i Alta i 1950-årene og bygninger oppført for høgskolen i 1980- og -90-årene.

Det er den opprinnelige husmorskolens bygninger med skolebygning, låve, internat og en funksjonærbolig (kompleks 951, Nøkkeltien 9) som omfattes av fredning/vern, og som omtales her i denne kompleksrapporten. Husmorskolen hadde også en lærerbolig (kompleks 944, Nøkkeltien 6) og et aggregathus (totalombygd til skismørebu mm) som ikke inngår i landsverneplanen.

Husmorskolens hovedbygning og internat med tilhørende utomhusareal er et kulturmiljø med fine historiefortellende kvaliteter. Bygningene er oppført i 1950-årene. Fjøset ligger litt unna, men er også viktig for anleggets helhet og historie. Alle bygningene er skifertekket, og preges av gjenreisningsepokens arkitektur.

Eiendomshistorikk

Finnmark husmorskole ble grunnlagt i 1911, og holdt de første årene til på Jøraholmen gård utenfor Alta. Siden overtok skolen eiendommen til direktøren ved Alta kobberverk. Skolen ble brent i 1944, og etter krigen kjøpte staten eiendommen Kopperstad i Kåfjord i Alta, hvor husmorskolen ble gjenoppbygget med drivhus, fjøs, internat, funksjonærbolig og skolebygning. Det første ordinære kullet etter krigen startet i 1953 med 18 elever. Elevantallet kom senere opp i 36. I 1970 ble gårdsdriften ved skolen nedlagt, og undervisning i gårds- og hagebruk avsluttet. I 1970-årene ble det vanskelig å rekruttere lærere til skolen og elevantallet ble redusert frem til skolen ble nedlagt i 1980. Da overtok Distriktshøgskolen i Finnmark lokalene.

Husmorskolen er en trebygning liggende på høyskoleområdet. I dag er bygningen innredet til kontorformål. Det opprinnelige internatet er også i dag innredet som kontorbygg. Tidligere fjøs tilknyttet husmorskolen benyttes i dag som stall for en lokal rideskole.

Husmorskolene var en del av den norske landsbruksutdanningen. Finnmark husmorskole var statlig, underordnet Landbruksdepartementet, mens øvrige husmorskoler var fylkeskommunale eller kommunale.

Lærerutdanningen i Alta har historie tilbake til 1860-tallet: I 1863 ble Altens lærerskole opprettet i tilknytning til kretsskolen ved kirken i Bossekop. Fra 1866 ble samiskundervisningen flyttet dit fra Tromsø. Skolen ble nedlagt i 1870. Denne skolen hadde en annen lokalitet enn dagens høgskole. Læreroverskuddet på landsbasis på 1930-tallet førte til at det var nok lærere til alle skolepostene. Lærermanglen dukket opp igjen mot slutten av 1930-tallet og har fortsatt med skiftende styrke. I 1963 ble det opprettet lærerutdanning i Alta ved at klasser ved lærerskolen i Tromsø tok de første to årene i Alta, og gikk under navnet lærerskoleklassene i Alta. Denne ordningen sto i ca. 10 år.

I 1973 ble Lærerutdanningen i Alta opprettet som fullverdig lærerutdanning. Utdanningen var delt i 2-årige og 4-årige linjer. Skolen hadde lokaler i Alta ungdomsskoles lokaler. Det ble etter hvert oppført midlertidige bygninger. Planen var at det skulle bli en felles skole for lærerskolen og distrikthøgskole og at de skulle overta lokalene til ungdomsskolen, - noe som ikke ble utfallet.

Finnmark distrikthøgskole (DH) startet opp i 1976. Finnmark DH var da en del av Høgskolen i Alta. I 1981 ble skolen selvstendig styringsenhet.

1. og 2. byggetrinn ble oppført i 1985 for Alta lærerhøgskole og Finnmark DH, 3. byggetrinn ble oppført som oppfølging av 1. og 2. i 1993.

Alta lærerhøgskole, Finnmark distrikthøgskole og Finnmark sykepleierhøgskole ble fusjonert i 1994 til Høgskolen i Finnmark.

Kilder:
Arkivverket.
St.meld. nr. 10 1958 s 344-345.
Landbruksundervisningen i Norge 1825 - 1925 s 505.

Verneverdige bygg

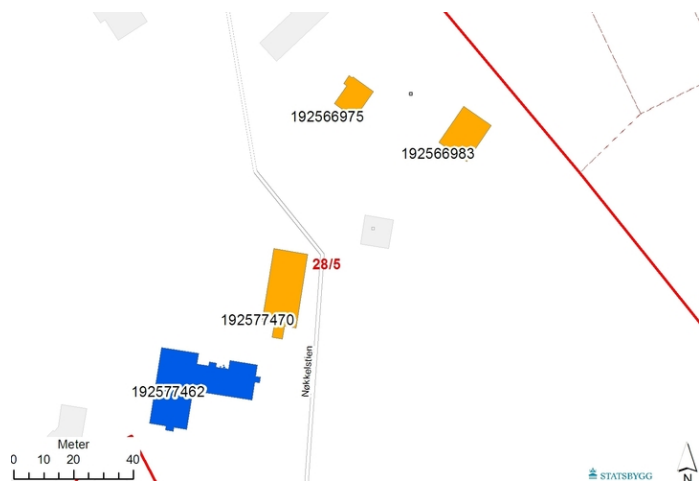
Byggnr: 1300
GAB nr: 192577462
Navn: HIF, ALTA GAMLE
HUSMORSKOLEN
Oppført: 1958 - 1959

Byggnr: 1301
GAB nr: 192577470
Navn: HIF, ALTA
TIDLIGERE INTERNAT
Oppført: 1952

Byggnr: 1302
GAB nr: 192566983
Navn: HIF, ALTA FJØS
Oppført: 1954

Utsnitt situasjonskart med vernede bygninger i tilknytning til den gamle husmorskolen. Nøklestien 9A og B er inkludert (kompleks 951).
Opphavsrett: Statsbygg.

Husmorskolen med internatet til venstre. Opphavsrett: Statsbygg.

Fotografi fra ca. 1960. Opphavsrett: Statsbygg.

Fotografi av skolebyggingen ca. 1960. Opphavsrett: Statsbygg.

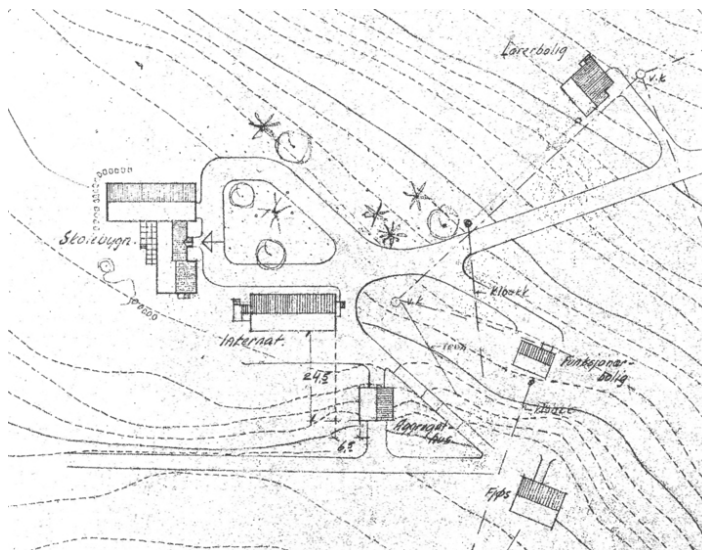
Tydelig definert inngangsparti som knytter boligdel og undervisningsbygg sammen. Opphavsrett: Statsbygg.

Opprinnelig boligdel til høyre i bildet. Opphavsrett: Statsbygg.

Klassisk skolearkitektur. Opphavsrett: Statsbygg.

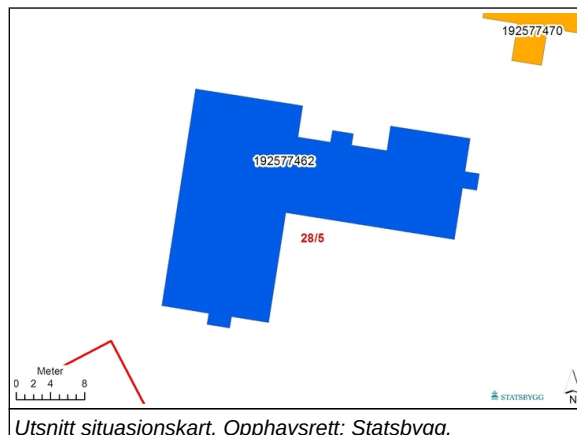
Situasjonsplan fra 1959 viser skoleanlegget ferdig utbygd. Opphavsrett: Statsbygg

BYGNING 1300 HIF, ALTA GAMLE HUSMORSKOLEN

Kompleks 453 HØGSKOLEN I FINNMARK, ALTA

Bygnings- og eiendomsdata

Ansvarssted/etat:	STATSBYGG NORD
GAB nr:	192577462
Gnr/bnr:	28/5
Oppført:	1958 - 1959
Byggherre:	Bygget og drevet av staten.
Arkitekt:	Riksarkitekten (ved Ingeborg Kraft?)
Opprinnelig funksjon:	Undervisning/forskning
Nåværende funksjon:	Undervisning/forskning
Bygningsart:	Skole
Regulering:	Uregulert: Anlegget er i gjeldende kommunedalplan (23.03.2004) lagt ut til offentlig / allmennnyttig formål.
Vernestatus:	

Sammendrag bygningsbeskrivelse

Undervisningsbygning med bestyrerbolig- og kontor oppført i 1957 - 58. Grunnflate 476,5m². Undervisningsfløyen er oppført i tre i to etasjer med loft. Mellombygg i en etasje er oppført i betong og inneholder éntre og peisestue med utgang til terrasse. Sidebygget (bestyrerleilighet- og kontor) er oppført i tre i en etasje.

Kilde: Kilde: St.meld. nr. 10 1962 - 63 (s. 84).

Sammendrag bygningshistorie

Finnmark husmorskole ble grunnlagt i 1911. Finnmark skogfond sto for 25% av kostnadene, staten resten. De første fem årene holdt skolen til ved Jøraholm gård, 9 km utenfor Alta. Da Alta kobberverk ble nedlagt ble gruvedirektørens bolig og eiendommen Skogtun innkjøpt til husmorskole ved hjelp av lån fra Finnmark skogfond. Skolen holdt til der til evakueringen i 1944, da ble anlegget brent. I en kortere periode under krigen drev husmorskolen kurs for unge piker fra Finnmark i Oslo.

Etter krigen ble det gjenreist på Kobbestad i Alta. Det ble bygget drivhus (sto klart i 1949), gårdsbestyrerbolig (funksjonærbolig) med to leiligheter i 1950, internat for 36 elever (1953), driftsbygninger, funksjonærboliger (1950) og undervisningsbygg (1956). Skolen var ferdig gjenreist i 1959, men var i drift allerede i 1953. Den er reist ved statlige bevilgninger og ble drevet av staten.

I 1970 ble gårdsdriften på skolen lagt ned, og undervisning til gårds- og hagebruk avsluttet. Jordbruksarealene tilhørende skolen ble forpaktet bort og maskinparken solgt. Utover 1970-tallet ble det vanskelig å få tak i lærere og elevtallet ble redusert som følge av det. I 1980 ble husmorskolen nedlagt og Høgskolen i Finnmark overtok lokalene.

Bygningshistorikk

1958	1959	Bygningen oppføres
1999	1999	Diverse rehabilitering og vedlikeholdsarbeider, skiftet vinduer, nytt ventilasjonsanlegg og nytt brannvarslingsanlegg

Vern

Formål:	Formålet med fredningen er å ta vare på bygningen som en representant for et viktig skoleslag i Norge over en 100-årsperiode.
Begrunnelse:	Skolebygningen fremstår som opprinnelig og godt bevart, også interiørmessig. Undervisningsrommene viser fortsatt skolens ulike funksjoner. Bygningen har i tillegg kvalitet som god 1950-talls arkitektur.
Omfang:	Fredningen omfatter bygningens eksteriør. Interiør: Hele inngangspartiet, trappeløpet mellom etasjene, store undervisningsrom i 1. og 2. etasje samt lite syrom i 2. etasje (sydøstre hjørne) som vist på plantegninger.
Vernekategori:	Verneklasse 1, fredning

BYGNING 1300 HIF, ALTA GAMLE HUSMORSKOLEN

Kompleks 453 HØGSKOLEN I FINNMARK, ALTA

Gamle husmorskolen. Opphavsrett: Statsbygg.

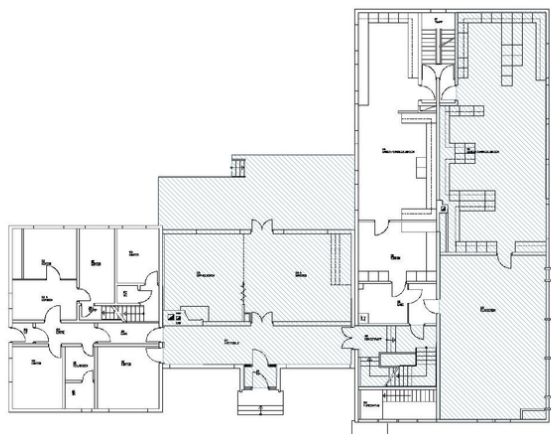
Opprinnelig bolig og kontordel i forgrunnen. Opphavsrett: Statsbygg.

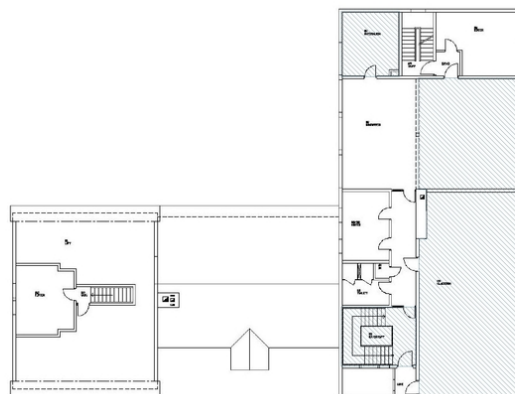
Fasade nordvest. Opphavsrett: Statsbygg.

Oppmurt terrasse ut fra peisestuen i inngangspartiet. Opphavsrett: Statsbygg.

Plantegning 1. etasje med skravur for fredet interiør. Opphavsrett: Statsbygg.

Plantegning 2. etasje med skravur for fredet interiør. Opphavsrett: Statsbygg.

BYGNING 1300 HIF, ALTA GAMLE HUSMORSKOLEN

Kompleks 453 HØGSKOLEN I FINNMARK, ALTA

Entré. Opphavsrett: Statsbygg.

Entréen er enkel og lys. Her sett mot inngangen til undervisningsfløyen. Opphavsrett: Statsbygg.

Peisestuen. Opphavsrett: Statsbygg.

Undervisningskjøkkenet ligger i 1. etasje. Opphavsrett: Statsbygg.

Hovedtrappeløpet i undervisningsfløyen. Opphavsrett: Statsbygg.

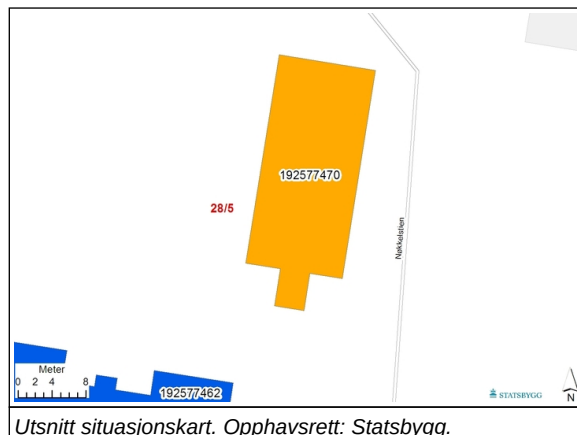
Klasserom i 2. etasje. Opphavsrett: Statsbygg.

BYGNING 1301 HIF, ALTA TIDLIGERE INTERNAT

Kompleks 453 HØGSKOLEN I FINNMARK, ALTA

Bygnings- og eiendomsdata

Ansvarssted/etat:	STATSBYGG NORD
GAB nr:	192577470
Gnr/bnr:	28/5
Oppført:	- 1952
Byggherre:	Trolig Landbruksdepartementet
Arkitekt:	Ingeborg Kraft (ved Riksarkitekten?)
Opprinnelig funksjon:	Undervisning/forskning
Nåværende funksjon:	Undervisning/forskning
Bygningsart:	Internat/forlegning
Regulering:	Uregulert: Anlegget er i gjeldende kommunedalsplan (23.03.2004) lagt ut til offentlig / almenyttig formål.
Vernestatus:	

Sammendrag bygningsbeskrivelse

Internatet er oppført med yttermur i kjeller av betong, på innvendig side isolert med tempstein. Delevegger av betong eller teglstein. Dekke over kjeller av armert betong. Vegger og etasjeskillere for øvrig i tre. Ved oppføring besto kjeller av fyrrom, bryggerhus, rullerom, wc, dusjrom, bad, bytterom, grovkjøkken, matboder, tavlerom og garderobe. I 1. etasje var det stue, kontor, undervisningskjøkken, håndarbeidrom, materiellrom, garderobe, wc og bøttekott. 2. etasje inneholdt opprinnelig ett lærerinnerom, to læringerom, ni elevrom, garderobe, vaskerom, dusj og wc.

Bygningen er senere ominnredet til kontorer.

Kilde: St.meld. nr. 10 1962 - 63 (s. 84).

Sammendrag bygningshistorie

Ombyggingen i 1958- var en følge av at skolebygningen sto ferdig. Internatbygningen inneholdt opprinnelig noen rom for undervisningsformål som ble ombygd til internatrom. Trolig var hele skolevirksomheten samlet i denne ene bygningen de første årene. (Kilde: Tegninger fra Riksarkitekten, Statsbyggs arkiv).

Bygningshistorikk

1952	1952	Bygningen oppføres.
1958	1960	Internatet ble ominnredet i to runder, 1958 - 59 og 1959 - 60, til flere plasser (fra 18 til 36).
1982	1982	Bygningen ominnredet til kontorer, skiftet vinduer og etterisolert med steinull.
1989	1989	Brannvarsling montert.

Vern

Formål:	Formålet med vernet er å ta vare på det tidligere internatet som del av det helhetlige anlegget til husmorskolen.
Begrunnelse:	Internatet var bolig for husmorskolens elever og noen av lærerne, og er en viktig del av det helhetlige anlegget. Bygningen fremstår eksteriørmessig som opprinnelig og godt bevart.
Omfang:	Vernet omfatter bygningens eksteriør.
Vernekategori:	Verneklasse 2, bevaring

Fasade sørøst litt nærmere. Opphavsrett: Statsbygg.

Fasade nord. Opphavsrett: Statsbygg.

BYGNING 1301 HIF, ALTA TIDLIGERE INTERNAT

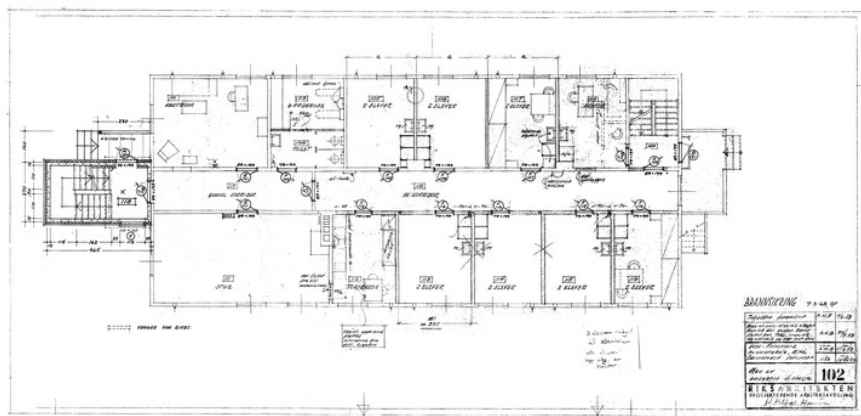
Kompleks 453 HØGSKOLEN I FINNMARK, ALTA

Internatet mot hovedadkomst. Opphavsrett: Statsbygg.

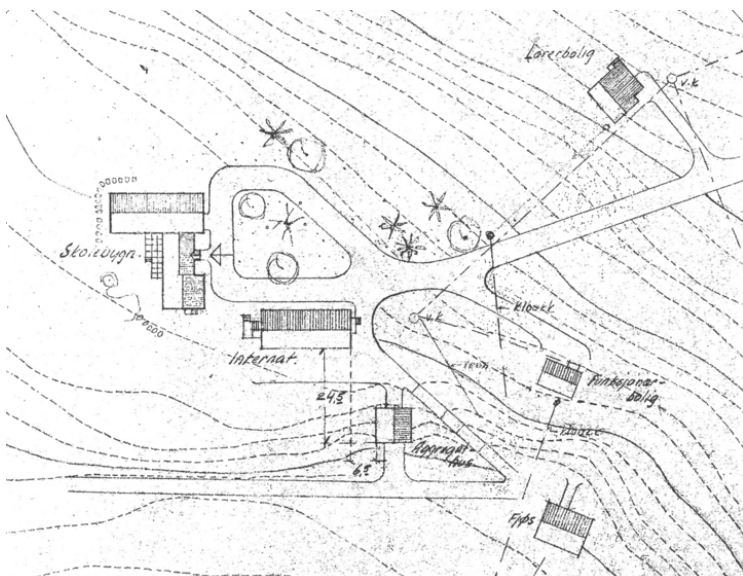
Fasade sørøst. Opphavsrett: Statsbygg.

Plantegning opprinnelig utforming av 1. etasje. Opphavsrett: Statsbygg.

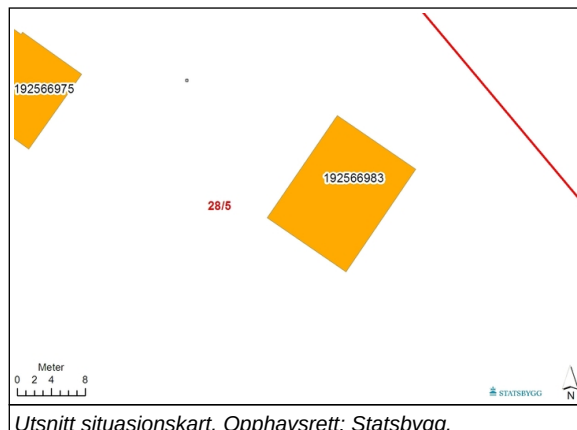
Fasade sør. Opphavsrett: Statsbygg.

Situasjonsplan fra 1959 som viser det komplette skoleanlegget. Opphavsrett: Statsbygg.

Bygnings- og eiendomsdata

Ansvarssted/etat:	STATSBYGG NORD
GAB nr:	192566983
Gnr/bnr:	28/5
Oppført:	- 1954
Byggherre:	Riksarkitekten
Arkitekt:	Riksarkitekten
Opprinnelig funksjon:	Undervisning/forskning
Nåværende funksjon:	
Bygningsart:	Fjøs/stall
Regulering:	Uregulert: Eiendommen er i gjeldende kommuneplan (23.03.2004) lagt ut til offentlig/almenyttig formål.
Vernestatus:	

Sammendrag bygningsbeskrivelse

Fjøsset ble oppført i 1954 som driftsbygning til husmorskolen. Bygningen er oppført med kjellemurer av betong, delvis isolert med innvendige plater. Delevegger i kjeller av betong. Dekker over kjeller av armert betong. Delevegg mot fjøs og innvendig isolasjon av vegger i fjøs er utført med Vibroblokker. Vegger forøvrig og etasjeskillere mellom 1. og 2. etg. er av tre.

Fjøsset er innvendig ombygd, og brukes nå (2008) til stall og ridesenter.

Fylkeskommunen har gitt tilskudd til istandsetting på antikvarisk grunnlag.

Byggeskikkveileder for Alta kommune (utgitt 2004) peker på verdien av gjenreisingsbebyggelse, og særlig på verdien av fjøs som bygningstype, som dokumentasjon på områdets tidligere formål som jordbruksland.

Kilde:
St.meld. nr. 10 1962 - 63 (s. 84).

Sammendrag bygningshistorie

Fjøsset rommet opprinnelig flere funksjoner, med blant annet slakte- og kokerom, silo, potetlager og gjødsel i kjelleren, melkerom, silo, plass til høner, sauer, griser, kalver, kyr og hest i 1. etasje og høyloft med låvebru i 2. etasje.

Vern

Formål:	Formålet med vernet er å ta vare på fjøsset som del av det helhetlige anlegget til husmorskolen.
Begrunnelse:	Alta husmorskole hadde undervisning i blant annet fjøsstell, og fjøsset var den første bygningen som ble oppført for skolen. Bygningen fremstår eksteriørmessig som opprinnelig og godt bevart.
Omfang:	Vernet omfatter bygningens eksteriør.
Vernekategori:	Verneklasse 2, bevaring

Fasade øst. Opphavsrett: Statsbygg.

Fjøsbygningen mot hovedadkomst. Opphavsrett: Statsbygg.

Kompleks 453 HØGSKOLEN I FINNMARK, ALTA

Kompleks 453 HØGSKOLEN I FINNMARK, ALTA

Fasade vest. Opphavsrett: Statsbygg.

Fasade mot nordøst. Opphavsrett: Statsbygg.

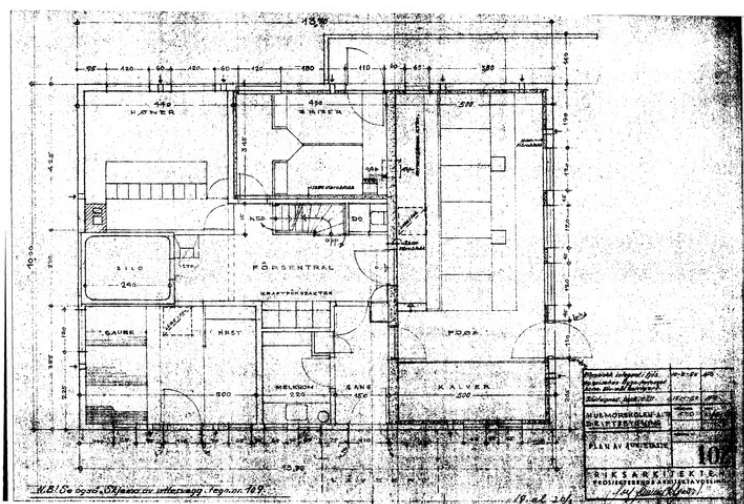
Fasade mot vest. Opphavsrett: Statsbygg.

Fasade mot nord(øst) Opphavsrett: Statsbygg.

Adkomst fra internatet. Opphavsrett: Statsbygg.

Riksarkitektens plantegning av 1. etasje. Opphavsrett: Statsbygg.